STEINKJER SEPTEMBER 2018

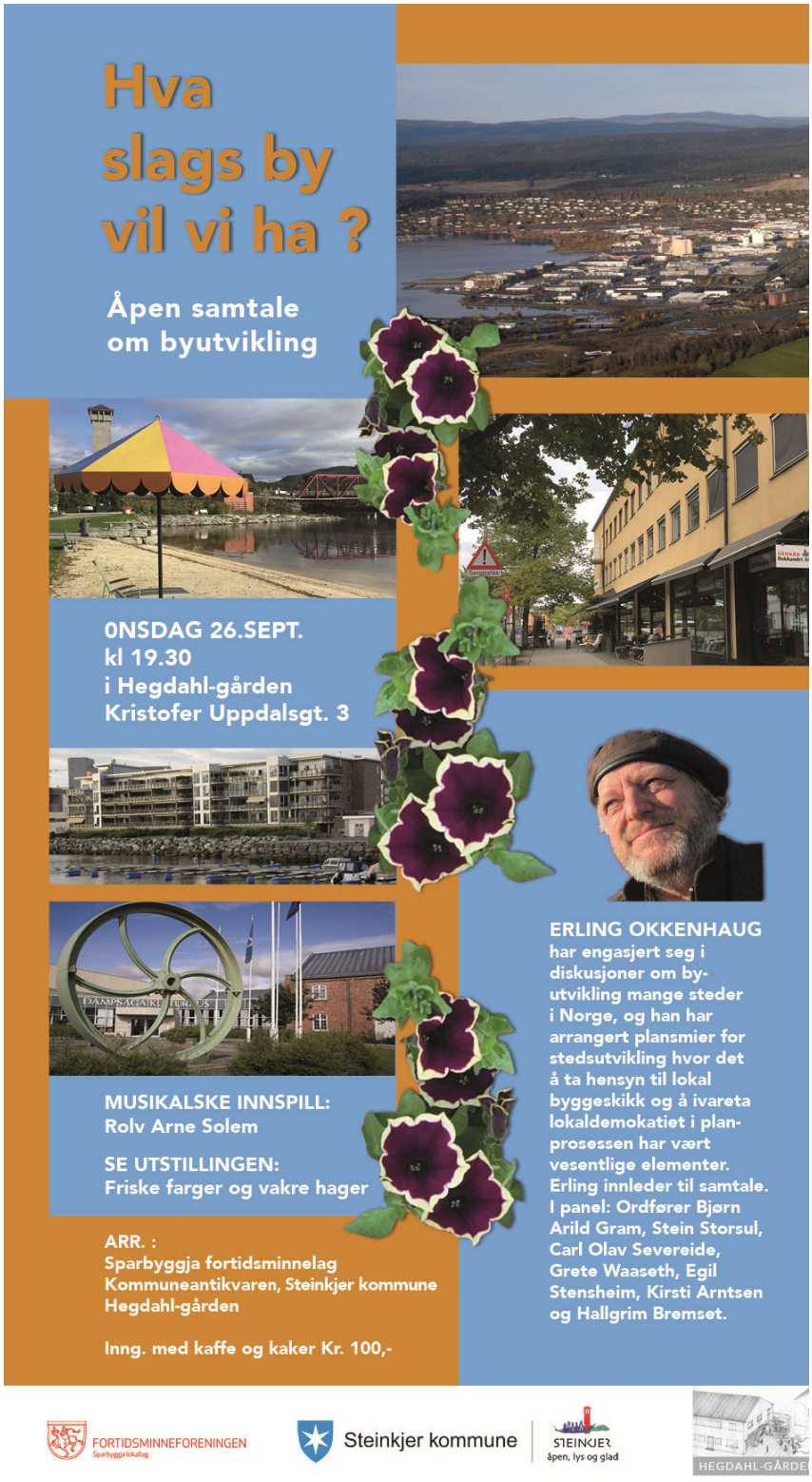

Fra møtet i Hegdahl-gården.

Hva slags by vil vi ha ?

ÅPEN SAMTALE OM BYUTVIKLING

ONSDAG 26.SEPTEMBER kl 19.30

i Hegdahl-gården, Kristofer Uppdalsgt. 3

INNLEDNING VED ERLING OKKENHAUG:

Stedsutvikling, lokal byggeskikk og demokratisk planprosess.

PANEL : Ordfører Bjørn Arild Gram, Stein Storsul,
Carl Olav Severeide, Grete Waaseth, Egil Stensheim,
Kirsti Arntsen og Hallgrim Bremset.

MUSIKALSKE INNSPILL: Rolv Arne Solem

SE OGSÅ UTSTILLINGEN: Friske farger og vakre hager

Inng. m/ kaffe og kaker Kr. 100,-

ARR. : Sparbyggja fortidsminnelag,
Kommuneantikvaren i Steinkjer
og Hegdahl-gården

FORTIDSMINNEFORENINGEN

● Erling Okkenhaug stiller spørsmål ved – og innleder åpent møte om byutvikling i Steinkjer onsdag.

– Fullstendig på jordet med høyhus i sentrum

«Sørlandsrefseren» Erling Okkenhaug kjemper for at byutvikling skal respektere opprinnelige stedsmiljøet og inkludere lokalbefolkningen i prosessene. Nå står Steinkjer for tur.

– GALSKAP: Erling Okkenhaug (t.v.) mener det vil være galskap å bygge et tolv etasjer høyt hus på O2-tomta. Ifølge byrefseren burde man heller gjøre området intimt og hyggelig for å ønske reisende velkommen til den lave byen Steinkjer. Her sammen med kommuneantikvar Robert Øfsti.

– LATSKAP: Erling Okkenhaug mener Jaktbyen er et eksempel på latskap. – Dette er forferdelig! Her er det kun snakk om eiendomsspekulasjon og ikke stedsutvikling, sier han.

ENGASJERT: Erling Okkenhaug kaller seg for humanøkolog, og reiser landet rundt med foredrag om byutvikling. Onsdag står Steinkjer for tur – i et åpent møte med politikere, utbyggere og innbyggere.

STEINKJER: Erling Okkenhaug, bosatt i Oslo, men med sterke, trønderske aner, har i en mannsalder engasjert seg i bevaring og utvikling av bymiljøer. Nå stiller han spørsmål ved om Steinkjer har plass for en tolv etasjer stor høyblokk midt i sentrum.

– Å bygge en tolv etasjers blokk foran stasjonen, der byen ønsker velkommen, er fullstendig på jordet. Det vil ødelegge en intimitet og en velkomst som kunne vært utviklet langt bedre med et torg nummer to, sier Okkenhaug.

> ●● **Mange steder omregulerer man så lynraskt at velgerne ofte ikke vet når de skal engasjere seg. Klar, ferdig, – FOR SENT!»**
>
> Erling Okkenhaug

– Bevar den lave byen

Han kaller seg selv for humanøkolog, og er ikke spesielt opptatt av arkitekturen i sitt engasjement for byutvikling. Det er mennesket som bor og lever der som er hans fokus.

– Vi må forstå hva som tjener mennesket, og komme oss unna den lammende diskusjonen om hva som er stygt og pent. Koselig er et ikke-ord blant arkitekter, men det er akkurat det bybildet skal være, sier Okkenhaug.

På spørsmål om koselig ikke er et subjektivt begrep, repliserer han kontant.

– Det er forsket mye på hva omgivelser gjør med oss. Det finnes naturlover for hva som får et menneske til å føle seg vel. Variasjon gir glede, sier Okkenhaug.

Under bilturen gjennom sentrum svelver han ned vinduet og tar bilder av bygningene han ser, kommenterer linjer og byrom.

– Her var det søren meg fint! utbryter han undervegs, gjennom Kongens gate.

– Det må ikke ødelegges med dårlige grep.

Han får medhold av kommuneantikvar Robert Øfsti over en kaffe med utsikt over torget.

– Da Sverre Pedersen planla Steinkjer etter bombingen i 1940, la han vekt på begrepet hageby. På Sørsia skulle ikke bygene være høyere enn tre etasjer, på Nordsia maks to etasjer, sier kommuneantikvaren.

Han er bekymret for hvordan nybygget til Campus ved Nord Universitet vil framstå.

– Du sa at man skaper bygg, ikke bebyggelse, sier han, henvendt til Okkenhaug.

– Det er nettopp det jeg er redd for skjer der. Det blir massivt, sier Øfsti.

Regnværet bidrar ikke til å heve inntrykket når Jaktbyen reiser seg mot vannlinjen. «Byrefseren» er langt fra imponert.

– Eiendomsspekulasjon

– Dette er helt forferdelig. Det finnes bare en betegnelse – og det er latskap. Dette er eiendomsspekulasjon, ikke stedsutvikling, understreker han krast mellom murvegger og betongstøpte moloer.

– Det er ikke dyrere å bygge hyggelig, det handler kun om bevissthet, sier Okkenhaug.

Han omtaler seg selv som mannen på gata, som står og roper. Innbyggermedvirkning er noe Okkenhaug fortsatt etterspør.

– Man må forelegge befolkningen alternativer, og politikerne må ikke la utbyggere overkjøre befolkningens stemme. Hva skjer da med lokaldemokratiet, sier han og fortsetter.

– For Steinkjer er det tre «I hvert fall-regler» som gjelder: Behold den lave byen. Opprettholt den spennende variasjonen i bebyggelsen. Komponer bruksområder for å skape mer liv i sentrum.

– Steinkjer er en lav by og passer som det. Det må for all del bevares, understreker «byrefseren».

Pia Marie Lerseth
og Harald Sæterøy (foto)

http://www.allgronn.org/tronderavisa-26092018.pdf

Meninger

● Gjenreisningsbyen

Hvem er best på å forstå Steinkjers sjel?

KRONIKK

Få syklistene ut av grøfta

Kronikk i Trønderavisa i forkant av debattmøte om byutvikling med bl a Fortidsminneforeningen i Steinkjer der jeg innledet til debatt..

Hvem er best på å forstå Steinkjers sjel?

Erling Okkenhaug, Allgrønn www.stedskraft.no

De fleste norske byer og tettsteder er truet av byggeprosjekter som ikke er tilstrekkelig gjennomarbeidet i helhetlige planer.
Steinkjers gamle sentrum er kanskje landets best bevarte gjenreisingsby. Fra at byen ble betraktet som stygg og nostalgien dreide seg om "byen med tårn og spir" som forsvant i april 1940, har holdningene skiftet. Nasjonalt har gjenreisingsbyen fått status som NB! område og det er liten motstand mot å regulere til bevaring i de helt sentrale områdene.
Trusselen i Steinkjer har vært at området likevel dør ut i konkurranse med kjøpesentrene i utkanten av sentrum. Samtidig har hele byen vært engstelig for konsekvensene av sammenslåing av trøndelagsfylkene og flytting av offentlige arbeidsplasser.
Dette har skapt hastverk med en del prosjekter for å skaffe ny aktivitet til byen, det kan det gå riktig galt. Prosjektene er lansert i regi av en allianse mellom utbyggere og folkevalgte som ligner på det som skjer i andre byer, hvor det lenge før noen berørte aner noe om det, er lagt tunge føringer. Den store enigheten om problembeskrivelsen gjør det vanskelig å reise motstand mot planene, eller gi rom for alternative løsninger før det allerede er for sent. Det som er ille, fra et demokratisk ståsted, er at det egentlig ikke er noe galt i dette; den som ønsker å bygge og etablere virksomheter må selvsagt få lov til å planlegge dette så lenge og grundig de vil uten noe offentlig innsyn.
Men når prosjektene lanseres, har planleggere og utbyggere et umåtelig stort forsprang; de har også investert store penger i en forventning om å få realisert sine drømmer. Eventuelle kritiske krefter befinner seg straks i en situasjon hvor de må improvisere og hele tiden komme halsende etter … hele veien frem til vedtak. Dette gjør at eventuelle motkrefter må operasjonalisere sine synspunkter; deres uenighet må via protester, motforslag og innsigelser eie en viss styrke. Skal demokratiet ha mulighet til eventuelt å korrigere eller avvise et prosjekt, må vi ha en åpen og fri debatt om byutvikling.
Har man i det hele tatt spurt: «Hva trenger Steinkjer?» og «Hva tåler Steinkjer?»
Har man i Steinkjer involvert lokalsamfunnet på et tidlig tidspunkt i prosessen med å skape en by som kan utvikle en fortsatt tilhørighet og en kultivert atmosfære? Har man fanget opp folks behov, ønsker og forhåpninger? Har man hatt et lokalt engasjement som styrker en engasjert, allsidig tilnærmelse til planleggingen, som har fremmet tilhørighet til Steinkjer og lokal stolthet? Har man hatt en lokal deltagelse kunne hindret en uønsket, hastverkspreget og fragmentert planlegging med pinlige og ubehagelige omgivelser som resultat?
Som historisk by har Steinkjer klare, lesbare trekk, og fordi om den ble regulert av BSR, Brente Steders Regulering, ligner den ikke helt på andre gjenreisingsbyer. Det er derfor ikke mulig å utarbeide planverk for Steinkjer etter en noenlunde samme systematikk. Etter hvert som man beveger seg ned i Steinkjers helt nære egenart, så trengs det presis, lokal kunnskap som bare de som bor der har.
De tydelige aksene i planen med Oftenåsen og Branntårnet som fonter i Kongensgate, forholdet til elva, fjorden og møtet mellom sentrum og hagebyen var

bærende elementer i BSR-planen. Kontakten med sjøen er tapt for det gamle sentrum, men hvordan gjenvinnes den i planene for de utfylte områdene.
Engstelsen for at alliansen mellom stadig omskiftelige kommunestyrer, utbyggingsinteresser og ulike aktører, hele tiden og presser imot gjeldende planforutsetninger og reguleringsbestemmelser, gjelder kanskje særlig i de utfylte områdene. Fra å være industriområder med strandpromenader rundt, privatiserer nye boligblokker ved sjøen både strandkantene og utsikten.
Selv ikke regulering til hensynssone med formål bevaring, avskrekker. Mange steder omregulerer man så lynraskt at velgerne ofte ikke vet når de skal engasjere seg: Klar – ferdig… FOR SENT! Og får man avslag i én kommunevalgsperiode, er prosjektmakerne ofte tilbake med identiske eller lignende prosjekter i neste. Det er aldri fred å få. Og det er mange som prøver seg.
Noen mener at vår tids arkitektur skal vise bygninger som enestående objekter uten hensyn til omgivelser og lokale sammenhenger. I våre historiske byer blir det svært krevende å tilføre kvaliteter med slike holdninger. Tåler Steinkjer en 12 etasjers høyblokk midt i den historiske gjenreisingsbyen?

INNLEGG

Rage over alle

Tåler Steinkjer en 12- etasjes høyblokk midt i den historiske gjenreisningsbyen, spør Erling Okkenhaug.

Nei, denne høyblokka vil være totalt malplassert i landskapet.

Den fine jernbanebygningen vil krympe til ei lita dokkestue.

Den flotte rådhus-arkitekturen vil også krympe og bli lite synlig.

Det var ikke lenge siden det ble bygd et nytt Fylkets hus.

Nå ser det ut som fylkespolitikerne har behov for et mer ruvende bygg.

Hvorfor ikke være litt konstruktive og fikse på huset fylket allerede har.

Det må da bli både billigere og mer praktisk. Ikke ligger det midt i sentrum heller og er ikke til sjenanse for noen av oss.

Noe helt annet enn dette kjempebygget vil det planlagte Kulturhuset bli.

Denne bygningen vil plassere seg perfekt inn i landskapet, den vil være i stil med kirka og samfunnshuset, og med elva som bakgrunn vil den være estetisk riktig plassert. På den andre siden av elva ser vi de meget pene husene i Brygga som pryder området.

Skal vi være nødt til å leve med en koloss av en bygning på 12 etasjer, denne vil skape et disharmonisk bybilde. Et slikt prangende bygg vil ødelegge for helheten i Steinkjer by i all framtid.

TORGUNN THORP, STEINKJER

● Åpen samtale om byutvikling

Hva slags by vil vi ha?

Onsdag 26. september inviterer kommuneantikvaren i Steinkjer, Sparbyggja fortidsminnelag og eierne av Hegdahl-gården i Steinkjer til åpent møte om Steinkjers byutvikling.

De ønsker å ha en åpen samtale om byutvikling – i Hegdahl-gården i Kristofer Uppdalsgate 3 i Steinkjer.

BYUTVIKLING: Mye har skjedd i Steinkjer sentrum siden dette bildet ble tatt i 2012, og mer skal skje. Men hvilken utvikling ønsker vi? Foto: Johan Arnt Nesgård/Trønder-Avisa

●● I panelet sitter ordføreren og mange flere

Erling Okkenhaug, som har engasjert seg i diskusjoner om byutvikling mange steder i Norge kommer. Han vil innlede den åpne samtalen om byutviklingen i Steinkjer. I panelet sitter følgende: Ordfører Bjørn Arild Gram, Stein Storsul, Carl Olav Severeide, Grete Waaseth, Egil Stensheim, Kirsti Arntsen og Hallgrim Bremset.

2018 er europeisk kulturarvår. Med temaet «typisk norsk – ikke bare norsk» har Sparbyggja lokallag av Fortidsminneforeningen, søkt å plassere Steinkjer inn i dette temaer. Egentlig er det ikke vanskelig, sier de. Allerede med Sverre Pedersens første planer for fornying av byen i 1925 var visjonen preget av europeiske idealer med en barokk sentrumsplan omkranset av en hageby. Det var ikke midler til å gjennomføre planen den gangen. Dette endret seg da byen ble lagt i ruiner i 1940. Ifølge fortidsminneforeningen var den samme Sverre Pedersen engasjert av Administrasjonsrådet til å stå for et sentralt planleggingskontor for brente steders regulering. Planprinsippene ble de samme. Men nå kunne det startes med blanke ark.

De sier holdningen til den nye byen har skiftet fra stolthet, til likegyldighet og tilbake. Nå er det stor enighet om at gjenreisingsbyen må bevares, problemet er hvordan - nå når byen utvikler seg i alle retninger.

Okkenhaug, har i en mannsalder engasjert seg i bevaring og utvikling av bymiljøer, han har blitt en kjent aktivist, men en også kreativ miljøtenker.

Onsdag 26. september kommer han altså til Steinkjer - i en av gjenreisingsgårdene, Hegdahl-gården. De har også invitert et kyndig panel slik at diskusjonen kan få bredde. Uten nye grep med det som skal komme, vil kanskje den internasjonale trenden, et svekket gammelsentrum ramme sterkere enn det har gjort til nå.

Det vil være musikalske innspill med Rolv Arne Solem.

TRINE BINDE BRATBERG
trine@steinkjer-avisa.no

Steinkjer hvorsomhelst?